



Přehlížení porostů

Eliška Jurová, OOS
Praha, duben 2023

Platná legislativa

- zákon č. 219/2003 Sb., o oběhu osiva a sadby, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu (zpracovány požadavky na porosty množené dle OECD)
- vyhláška č. 61/2011 Sb., o požadavcích na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění pozdějších předpisů

Vyhlášky č. 61/2011 Sb.

vyhláška

- ze dne 9. března 2011 o požadavcích na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby,
- novela vyhlášky
 - č. 156/2021 Sb. ze dne 8. 4. 2021
 - účinnost od 15. 4. 2021
 - změny – zrušeno bodové hodnocení
 - č. 505/2021 Sb. účinnost od 1. 2. 2022 (změny latinských názvů druhů)
- členění vyhlášky
 - paragrafové znění
 - přílohy

Přílohy vyhlášky č. 61/2011 Sb.

- **Příloha č. 1** – Technologické postupy a způsoby odběru vzorků osiva a sadby a postup při zjištění heterogenity partie osiva
- **Příloha č. 2** – Vzory formulářů
- **Příloha č. 3** – Postup pro hodnocení množitelských porostů
- **Příloha č. 4** – Pravidla pro zakládání a vyhodnocování vegetačních zkoušek
- **Příloha č. 5** - Maximální hmotnost partie, minimální velikost laboratorních vzorků, zkušebních vzorků a vzorků na vegetační zkoušky

Postup pro hodnocení množitelských porostů (dle přílohy č. 3)

Členění

- **Všeobecné podmínky**
- **Hodnocení MP při přehlídce**
- **Technologický postup při hodnocení MP**

Všeobecné podmínky

Termín přehlídky

- MP se hodnotí v době, kdy je vývoj rostlin nejvhodnější pro posouzení jejich rozhodujících vlastností

Četnost přehlídek

- každý MP se přehlíží nejméně jedenkrát
- počet přehlídek pro každý druh je stanoven ve vyhlášce č. 129/2012 Sb. o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění pozdějších předpisů (přílohy č. 1- 8)

! *Při přehlídce MP by měl být přítomen zástupce dodavatele*

Kontrola při hodnocení MP

- I. Dodržení sledu předplodin – dodavatel je povinen uvést na žádosti o uznání porostu, které předplodiny byly pěstovány na pozemku v předchozích letech (počet sledovaných roků u jednotlivých druhů – vyhláška č. 129/2012 Sb. (přílohy 1 - 8)
 - Žádost – při podání žádosti s využitím identifikace dílu půdního bloku podle zákona o zemědělství (LPIS)
 - Před provedením přehlídky MP (písemné záznamy množitele – kniha, případně karta honů) – v případě, že jsou v LPIS zjištěny nesrovnalosti

Kontrola při hodnocení MP

II. Dodržení stanovené minimální izolační vzdálenosti

- mechanické – zamezení vzniku příměsi během vegetace a sklizně ze sousedního porostu; nedodržení – odstranitelná závada
- prostorové - nežádoucí sprášení, přenos původců chorob; kontroluje se z předložené katastrální mapy nebo jiné vhodné mapy a v terénu při přehlídce MP; nedodržení – neodstranitelná závada (velké porosty – možnost vytvořit dodatečnou prostorovou izolaci oddělením části porostu – odstranitelná závada)
- izolační vzdálenosti jsou stanoveny pro každý druh ve vyhlášce č. 129/2012 Sb. (přílohy č. 1- 8)

Hodnocené vlastnosti MP

- celkový stav porostu
- čistota a pravost odrůdy
- příměs jiných rostlinných druhů
- výskyt škodlivých organismů

U druhů (kategorií), u kterých je předepsáno více přehlídek MP, se v jednotlivých přehlídkách hodnotí vlastnosti MP stanovené pro danou přehlídku. O každé přehlídce se vyhotoví záznam.

Hodnocení porostů podle OECD schémat probíhá současně s hodnocením podle naší právní úpravy. Nedílnou součástí je provedení vstupní a výstupní vegetační zkoušky (příloha č. 4 vyhlášky 61/2011 Sb.).

Předvývozní šetření – pokud byla podaná žádost spolu s přihláškou MP probíhá současně s hodnocením MP. Je řízeno metodickým pokynem oddělení dovozu a vývozu.

Změna kategorie

Neodpovídá-li porost svými parametry hodnotám kategorie, na kterou byla podána žádost o uznání, ale odpovídá hodnotám kategorie nižší, lze uznat v nižší kategorii jen na základě nové žádosti dodavatele (emailem na OdS). Hodnocení se pak vztahuje k nové kategorii.

Odstranitelné závady při hodnocení MP

(je možné je vhodným opatřením odstranit)

- příměs jiných rostlinných druhů
- nedodržení mechanické izolace
- nedodržení prostorové izolace za předpokladu dostatečné rozlohy porostu
- rostliny napadené původcem virového nebo bakteriálního onemocnění v množitelských porostech sadby brambor, pokud nejde o škodlivé organismy, které se nesmí vyskytovat

Odhlášení MP

Dodavatel může podat žádost o zastavení řízení o uznání MP.

Pro odhlášení platí tyto zásady:

- před přehlídkou nebo mezi první a další přehlídkou (tam kde byla podána žádost o uznání MP)
- v době probíhající přehlídky oznámí tuto skutečnost současně i přehlížiteli
- není-li porost odhlášen a nesplňuje-li podmínky pro provedení přehlídky, je vystaveno rozhodnutí o neuznání; pokud se k takovéto přehlídce dostavil přehlížitel zbytečně, tato přehlídka se považuje za uskutečněnou a účtuje se

Kontrolní přehlídka

- při podezření, že se změnil stav MP (přehlížítel - po celou dobu vegetace, zejména pak při důvodném podezření, že se stav MP od doby přehlídky změnil)
- po odstranění závady MP (dodavatel – po odstranění závad písemně požádá Ústav o provedení kontrolní přehlídky za předpokladu, že je MP ještě ve vegetační fázi, která je vhodná k provedení přehlídky; provádí - přehlížítel nebo komise)
- v případě nesouhlasu dodavatele s výsledkem přehlídky (písemně nebo v elektronické podobě na OOS Ústavu v Praze; komisionální přehlídka)
 - porost bude ještě ve vegetační fázi vhodné pro hodnocení
 - bude přítomen přehlížítel, který prováděl přehlídku
 - v porostu nebyly prováděny zásahy, které by měly vliv na stav porostu

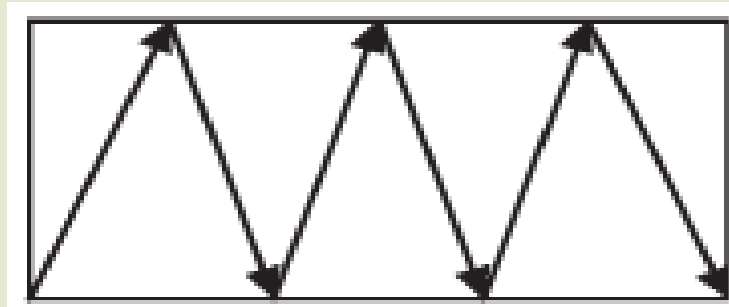
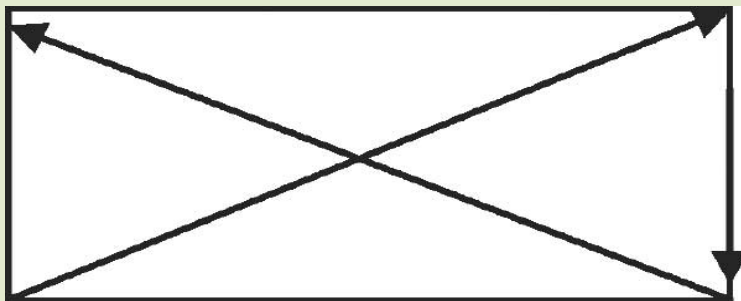
Hodnocení MP při přehlídce

Přehlížítel provede přehlídku, na základě dílčích hodnocení vyplní záznam o výsledku přehlídky, a rozhodne o závěrečném hodnocení. Výsledek přehlídky je součástí konečného dokladu vydaného Ústavem. Dodavatel má možnost nahlédnout do elektronického záznamu (portál eAgri), množitel v LPIS.

Přehlížítel prochází porost tak, aby získal ucelenou představu o jeho celkovém stavu.

Způsob provedení závisí na velikosti a tvaru pozemku

- do 1 ha – prochází se celá plocha
- větší plochy- po uhlopříčkách, popřípadě ve směru delší osy



Počet dílčích hodnocení

- během přehlídky na náhodně zvolených místech porostu
- 1 dílčí hodnocení na 100 m² (beze změny směru chůze)
- počet dílčích hodnocení – dle výměry pozemku

Výměra množitelského porostu	minimální počet hodnocení
1–20 ha	5
nad 20 ha	5 a na každé další započaté 4 ha – 1 hodnocení

- u brambor a jiných řádkových kultur se výskyt chorob a příměsí hodnotí u 100 po sobě jdoucích rostlin

Výměra množitelského porostu	minimální počet hodnocení
1-3 ha	5
nad 3 - do 20 ha	10
více než 20 ha	na každé 3 ha 1 hodnocení

Hodnocení MP

Provádí se slovním popisem jednotlivých sledovaných vlastností (přehlížeč zapisuje do elektronického záznamu o přehlídce).

- uznané porosty
 - porosty s kladným hodnocením všech sledovaných vlastností
- neuznané porosty
 - porosty s negativním hodnocením u jedné nebo více sledovaných vlastností
 - porost hodnocený u jedné z vlastností jako nevyhovující bez možnosti odstranění závady, ostatní vlastnosti se již nehodnotí
 - u některé z vlastností je vyhláškou stanoveno „nesmí se vyskytovat“ (při zjištění 1 nebo více jedinců škodlivých organismů nebo jím napadené rostliny)
 - „nulový výskyt“ – je možno tolerovat výskyt ojedinělý nebo mimo počítání, toto se však nevztahuje na posuzování výskytu RNŠO

Záznam o výsledku přehlídky MP

- obdrží přehlížeitel k provedení přehlídky pouze elektronicky (pravidelně kontroluje v informačním systému nově přidělené přehlídky)
- záznam přehlídky musí být nejdéle do 7 dnů od provedení přehlídky zapsán a zkontrolován v informačním systému Ústavu nebo prostřednictvím informačního portálu eAgri a přehlídka musí být ukončena
- poté je uvolněn k nahlížení dodavateli, který podal žádost o uznání MP, prostřednictvím dálkového přístupu
- je součástí konečného dokladu na MP, který vydá Ústav

Technologický postup při hodnocení MP

Celkový stav porostu

- posouzení celkového stavu zjištěného během celé přehlídky, nejen v rámci dílčích počítání; kompletní pohled s aspektem na vegetační vyrovnanost, zapojení, polehlost, zaplevelení, celkový zdravotní stav a to i ve vztahu k výnosu a kvalitě předpokládané sklizně
- provádí se slovním popisem; do záznamu o přehlídce se zapíše zásadní informace vztahující se k hodnocení porostu
- k hodnocení celkového stavu patří i odhad celkové sklizně, přehlížeitel jej uvede při poslední předepsané přehlídce (případně kontrolní přehlídce) - uváděn je celkový odhad čisté sklizně z přehlížené plochy

Celkový stav porostu

Vyhovující porosty

- dobře zapojený až středně prořídlý
- nepolehlý, popřípadě polehlý (ne více než z ½ jeho výměry) – toto ustanovení se nevztahuje na MP trav
- rostliny jsou ve stejném vývojovém stupni, nejeví známky dosévání apod.
- v takovém stavu, že umožňuje spolehlivé hodnocení druhové a odrůdové pravosti a čistoty

Nevyhovující porosty

- mezerovitý, řídký až prakticky nehodnotitelný
- silně polehlý na ploše větší než na ½ jeho výměry (nevztahuje se na MP trav)
- se silným výskytem JRD nebo ve špatném zdravotním stavu
- v takovém stavu, že jeho ostatní vlastnosti neumožňují spolehlivé hodnocení druhové a odrůdové pravosti a čistoty

Hodnocení příměsí jiných rostlinných druhů

Hodnotí se příměsí jiného rostlinného druhu téže skupiny plodin, případně druhů příbuzných, a dále ostatních jiných rostlinných druhů.

- Druhy, u kterých je stanoven maximální výskyt v MP početně nebo %, se zapisují v záznamu o přehlídce jako první, a to včetně zjištěné nebo počítané hodnoty, a uvádí se celý název druhu.
- Druhy, jejichž výskyt není v MP stanoven, budou do záznamu o výsledku přehlídky MP zapisovány sestupně podle síly pokryvnosti a uvede se alespoň název rodu.

Hodnocení příměsí jiných rostlinných druhů

Vyhovující porosty

- zcela bez příměsí rostlinného druhu nebo druhů nebo s jejich výskytem, a to maximálně do výše limitu stanoveného vyhláškou č. 129/2012 Sb. pro jednotlivý druh
- bez výskytu příměsí nelimitovaných jiných rostlinných druhů nebo s takovým množstvím, že je možné hodnotit čistotu a pravost druhu a odrůdy

Nevyhovující porosty

- výskyt limitovaných rostlinných druhů přesahuje stanovené limitované hodnoty (vyhláška č. 129/2012 Sb.)
- výskyt nelimitovaných rostlinných druhů je tak silný, že nelze hodnotit pravost a čistotu druhu a odrůdy

Čistota odrůdy

- Hodnotí se výskyt odchylných rostlin u posuzovaného druhu. Hodnocení se provádí podle úředního popisu.
- Porosty SE a E - přehlížíte uveďte popis jednotlivých odchylných rostlin a jejich počet. Celkový součet odchylných rostlin bude uveden číselně na záznamu a v závorce pak počet a popis jednotlivých odchylných rostlin.
- Porosty C – přehlížíte uveďte pouze celkový počet odchylných rostlin.

Čistota odrůdy

Vyhovující porosty

- zcela prostý příměsí odchylných rostlin nebo je obsahuje maximálně do výše limitovaného počtu stanoveného vyhláškou č. 129/2012 Sb. pro jednotlivý druh

Nevyhovující porosty

- výskyt odchylných rostlin přesahuje limitované hodnoty stanovené vyhláškou č. 129/2012 Sb. pro jednotlivý druh

Zdravotní stav

Hodnotí se výskyt škodlivých organismů (původců chorob a škůdců v MP). Jedná se o škodlivé organismy:

- u kterých je stanoven max. výskyt v MP početně nebo % (vyhláška č. 129/2012 Sb. přílohy 1 – 8); pro vybrané druhy jsou stanoveny RNŠO (*Brassica napus* L., *Brassica rapa* L., *Glycine max* (L.) Merrill, *Helianthus annuus* L., *Linum usitatissimum* L., *Sinapis alba* L., *Solanum tuberosum* L., *Medicago sativa* L.)
- jejichž výskyt není v MP stanoven, ale je součástí hodnocení MP a uvádí se v záznamu o výsledku MP.

Zdravotní stav

Vyhovující porosty

- bez výskytu rostlin napadených regulovaným škodlivým organismem, popřípadě s výskytem nepřesahujícím nejvýše stanovené hodnoty pro výskyt tohoto organismu, a
- bez výskytu rostlin napadených ostatními škodlivými organismy, popřípadě s výskytem, při kterém je ještě možné spolehlivě hodnotit pravost a čistotu odrůdy

Nevyhovující porosty

- výskyt karanténních škodlivých organismů
- výskyt rostlin napadených škodlivými organismy nad hranici nejvýše stanovené hodnoty jejich výskytu
- výskyt škodlivých organismů je tak silný, že nelze hodnotit pravost a čistotu odrůdy

Celkové hodnocení přehlídky MP a závěrečné hodnocení

- Přehlídka MP se uzavře takto:
 - *porost uznán* - všechny vlastnosti MP jsou hodnocené jako vyhovující
 - *porost neuznán* – 1 nebo více vlastností je hodnocena jako nevyhovující; uvede se důvod neuznání
- Závěrečné hodnocení se provádí po ukončení všech přehlídek.
 - *porost uznán* - všechny přehlídky jsou kladně hodnocené
 - *porost neuznán* – 1 z provedených přehlídek je neuznaná; v celkovém hodnocení se uvede důvod neuznání

Vyhlášky č. 129/2012 Sb.

vyhláška

- o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu
- novela vyhlášky
 - č. 313/2020 Sb. ze dne 7. 7. 2020
 - účinnost od 15. 7. 2020
 - změny – zapracování RNŠO
 - č. 505/2021 Sb. – účinnost 1. 2. 2022 (změny latinských názvů druhů)
- členění
 - paragrafové znění
 - přílohy

Vyhlášky č. 129/2012 Sb.

- stanovuje požadavky na množitelské porosty
- nejdůležitější přílohy č. 1 – 8 vyhlášky:
 - Příloha č. 1 – Požadavky na množitelské porosty a osivo obilnin
 - Příloha č. 2 – Požadavky na množitelské porosty a osivo trav
 - Příloha č. 3 – Požadavky na množitelské porosty a osivo luskovin a jetelovin
 - Příloha č. 4 – Požadavky na množitelské porosty a osivo jiných krmných plodin
 - Příloha č. 5 – Požadavky na množitelské porosty a osivo olejnin a přadných rostlin
 - Příloha č. 6 – Požadavky na množitelské porosty a osivo řep
 - Příloha č. 7 – Požadavky na množitelské porosty a sadbu brambor
 - Příloha č. 8 – Požadavky na množitelské porosty a osivo zelenin

Vyhlášky č. 129/2012 Sb.

- členění příloh 1 – 8 vyhlášky:
 - Část I. – Přehled druhů
 - Část II. – Specifikace kategorií RM a nejvyšší povolený počet generací
 - Část III. – Požadavky na vlastnosti množitelských porostů
 - Část IV. – Požadavky na vlastnosti MP u druhů zařazených ve schématech OECD (u brambor není
 - Část V. – Požadavky na vlastnosti rozmnožovacího materiálu
 - Část VI. - Návěska
 - Část VII. – Malé balení

OECD

- Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
- pro certifikaci osiv v mezinárodním obchodě
- porosty v rámci certifikace OECD musí být přehlednuty dle požadavků OECD, které jsou zapracovány do vyhlášky č. 129/2012 Sb.
- součástí certifikace OECD je rovněž vstupní a výstupní VZ

Přehlížitelé

- přehlížitel ÚKZÚZ (inspektor OTI nebo inspektor OOS)
- pověřený přehlížitel (pověřený podle zákona č. 219/2003 Sb. podle §17 odst. 2)
- rozsah přehlídek jednotlivých přehlížitelů:
 - přehlížitel ÚKZÚZ – všechny porosty
 - pověřený přehlížitel – pouze porosty certifikovaného rozmnožovacího materiálu, nepřehlíží porosty podle OECD ani porosty s předvývozním šetřením

Zaškolování nových přehlížíteľů

- žádost:
 - inspektoři ÚKZÚZ – emailem OdTKK (žádost příslušného OTI – zpravidla inspektor specialista)
 - pověřená osoba – datovou schránkou na předepsaném formuláři (na webu) dle požadavků zákona č. 219/2003 Sb. (musí být splněny všechny podmínky, které ukládá zákon)
- OdTKK vyhotoví Plán zaškolení a spolu s formulářem Přehled provedených přehlídek zašle emailem jak zaškolovanému, tak jeho školitelům

Postup provádění zaškolování

- **v prvním roce:**
 - minimálně 100 souběžně provedených přehlídek v rámci všech plodin (u pověřených osob souběh provedených přehlídek v rámci žádané plodinové skupiny)
 - zaškolovaný vede záznamy o všech souběžně provedených přehlídkách se školitelem (Přehled provedených přehlídek – vyplněný záznam zasílá koncem roku zaškolovaný na OdTKK: eliska.jurova@ukzuz.cz)
 - v případě nesplnění výše uvedeného počtu přehlídek v prvním roce, se pokračuje v roce následujícím
 - v prvním roce zaškolovaný přehlídky do ISOOS ani na eAgri nezadává

Jméno zaškolovaného:
Region:

Služební číslo:

**Přehled provedených přehlídek množitelských porostů
v rámci zaškolování nového pracovníka**

Region:



Jméno zaškolovaného:

Služební číslo:

Datum	Číslo porostu	Plodina	Shodnost (ANO/NE)	<u>Podpis</u> <u>školitele</u>



Jméno zaškolovaného:
Region:

Služební číslo:

Datum	Číslo porostu	Plodina	Shodnost (ANO/NE)	Podpis školitele

Postup provádění zaškolování

- **ve druhém roce:**
 - zaškolovaný provádí přehlídky pod dozorem školitele a po dohodě se školitelem je zaznamenává do ISOOS (musí být ovšem splněn požadavek prvního roku)
 - provedení cca 2/3 přehlídek v budoucím regionu pod dozorem školitele
 - po splnění plánu zaškolení je požádáno o přezkoušení
 - žádost – není formulář, požádat buď emailem nebo telefonicky
 - žádost podává inspektor specialista po dohodě se školiteli

Ukončení zaškolení

- zpravidla ve druhém roce
- při splnění provedení určeného počtu přehlídek ve druhém roce a dosažené shodnosti minimálně 95 % a dle vyjádření školitelů je možné provést přezkoušení, skládající se z:
 - *teoretické části* - forma písemného testu,
 - *praktické části* - předvedením celé přehlídky množitelského porostu ve všech krocích (zpravidla ukázka na cca 3 – 4 porostech)
- úspěšné zvládnutí přezkoušení – pověření



Děkuji za pozornost